

Cyngor Sir Ynys Môn	
Adroddiad i:	Pwyllgor Gwaith
Dyddiad:	18.07.23
Pwnc / Testun:	Darpariaeth Cinio am Ddim – Ysgol Bodffordd
Deilydd(ion) Portffolio:	?
Cyfarwyddwr:	Marc B. Hughes
Awdur yr Adroddiad: Tel: E-bost:	Angharad Fflur Jones, Rheolwr Perfformiad a Busnes y Gwasanaeth Dysgu 01248 752 341 Angharadjones@ynysmon.llyw.cymru
Aelodau Lleol:	Perthnasol i'r holl Aelodau Etholedig

A – Argymhelliad / Argymhellion a rheswm / rhesymau

Argymhelliad

Bod y Pwyllgor Gwaith yn cymeradwyo'r cynllun i adleoli caban sydd ar safle'r hen Ysgol Corn Hir i Ysgol Bodffordd er mwyn sicrhau bod Ysgol Bodffordd yn gallu darparu cinio am ddim yn unol â chynllun Llywodraeth Cymru i ddarparu prydau ysgol am ddim i bob plentyn mewn ysgolion cynradd.

Cefndir

Yn dilyn cyhoeddiad Llywodraeth Cymru yn 2021 i gynnig cinio am ddim i blant ysgolion cynradd erbyn 2024, rhagwelwyd cynnydd yn niferoedd y disgyblion fyddai'n dewis cael cinio ysgol yn hytrach na dewis dod â phe cynnau bwyd. Mae swyddogion o'r Gwasanaeth Dysgu wedi cydweithio â'r cwmni arlwygo Chartwells a swyddogion o'r Adran Eiddo i sicrhau bod gan ysgolion yr adnoddau perthnasol i wireddu'r cynllun hwn ar gyfer pob plentyn cynradd ar Ynys Môn.

Ers Medi 2022, mae plant Derbyn a Blwyddyn 1 pob ysgol yn derbyn cinio am ddim, a phlant Blwyddyn 2 ers Ionawr 2023.

Cyn cyflwyno'r cyflwyniad cyffredinol, roedd y nifer cyfartalog a fanteisiodd ar brydau ysgol yn ystod Mai 2022 fel a ganlyn:

- Derbyn: 28%
- Blwyddyn 1: 32%
- Blwyddyn 2: 57%

Ers i'r UPFSM gael eu cyflwyno i'r Derbyn, Blwyddyn 1 a Blwyddyn 2, mae'r ffigyrau derbyn diweddaraf ar gyfer y blynyddoedd hyn fel a ganlyn:

- Derbyn: 67%
- Blwyddyn 1: 88%
- Blwyddyn 2: 67%

Rhagwelir y bydd cynnydd tebyg yn y galw am ginio ysgol wrth i'r cynllun gael ei ymestyn i gynnwys darpariaeth ar gyfer blynyddoedd 3,4,5 a 6. Mae cynllunio ar y gweill rwan er mwyn sicrhau bod ysgolion yn barod i ddarparu cinio ar gyfer holl ddisgyblion cynradd Ynys Môn erbyn 2024.

Er mwyn cyflawni hyn, mae angen recriwtio mwy o staff a gwneud gwaith addasu adeiladau mewn 3 ysgol.

Mae gwaith addasu dwy ysgol, er yn lled sylweddol, o fewn ôl troed yr adeilad presennol ac wedi ei raglennu ar gyfer gwyliau'r haf 2023.

Mae'r heriau sydd ynghlwm â hwyluso darpariaeth hyfyw yn Ysgol Bodffordd yn fwy sylweddol ac yn peri risg i allu'r Cyngor i gyflawni'r cynllun.

Ar hyn o bryd mae bwyd yn cael ei gario ar droli drwy ystafell ddosbarth ac yna'n cael ei drosglwyddo i lawr stepiau i droli arall ac yna i lawr coridor i'r gofod bwyta. Mae'r gofod bwyta o fewn y Ganolfan Gymunedol, ac yn cael ei rannu rhwng yr ysgol, y Cylch Meithrin a defnydd cymunedol arall.

Nid yw'r trefniadau cyfredol yn yr ysgol hon yn addas ar gyfer darparu cinio ar gyfer y galw presennol mewn gwirionedd, ac nid yw ymestyn y trefniadau i ddarparu ar gyfer mwy o blant yn ymarferol yn y tymor hir.

Mae'r trefniadau cyfredol yn llafurus iawn, ac mae rheoli risgiau iechyd a diogelwch i staff y gegin a phlant sydd yn y dosbarth drws nesaf i'r gegin, a'r risg i ansawdd y bwyd yn feichus.

Ar hyn o bryd mae 77 o blant yn mynychu Ysgol Bodffordd ac mae rhwng oddeutu 45 a 60 o blant yn derbyn cinio'n ddyddiol. Erbyn mis Medi 2023, bydd 74 o blant yn mynychu'r ysgol a bydd y plant hyn i gyd yn cael cynnig cinio am ddim, felly mae potensial o gynnydd o rhwng 15 a 30 pryd ychwanegol y dydd.

Mae ymweliadau ar y cyd wedi digwydd i'r ysgol rhwng swyddogion y Gwasanaeth Dysgu, Eiddo a Chartwells ac mae trafodaethau wedi digwydd gyda staff y gegin a'r Pennaeth.

Penderfynwyd mai'r unig opsiwn hyfyw o ganlyniad i osodiad yr adeilad a'r safle ehangach yw trosi un o'r dosbarthiadau sy'n cyffinio â'r gegin i fod yn gantîn, a fyddai'n caniatáu trosglwyddiad bwyd trwy agoriad gweini o'r gegin i'r gofod bwyta. Golyga hynny bod rhaid adleoli dosbarth, a gan nad oes gofod addas o fewn yr adeilad presennol, bod rhaid creu gofod newydd. Noder na ellir trosi'r gofod bwyta presennol i ddefnydd dosbarth gan ei fod yn ofod aml-ddefnydd cymunedol.

Byddai datblygu estyniad i'r adeilad presennol yn heriol oherwydd gosodiad a lefelau tir. Felly cynigir mai gosod caban ar safle'r ysgol, sydd ar wahân i'r prif adeilad ar gyfer defnydd fel dosbarth yw'r datrysiad mwyaf addas. Mae argaeledd caban mewn cyflwr da ar safle'r hen Ysgol Corn Hir yn golygu y gellir ei ail-bwrpasu a chynnig cyfle i uchafu gwerth am arian.

Bydd y gwaith i leoli caban, i gynnwys sicrhau caniatâd cynllunio, bodloni gofynion caffael ynghyd â gwneud gwaith tir a chysylltiadau gwasanaethau ynghyd â'r addasiadau angenrheidiol i'r gegin ar safle gweithredol, yn cael ei raglennu tros gyfnod o hyd at flwyddyn er mwyn rheoli risgiau a chyfyngu amhariaeth ar ddefnyddwyr yr ysgol.

Rhagwelir costau o hyd at £250,000 a byddant yn cael eu cyllido drwy'r grant cinio am ddim.

Cynllun ac Amserlen Amlinello

Dyddiad	Gweithred
Mehfin 2023	Paratoi dogfennau tendro ar gyfer ail-leoli'r caban
Awst/Medi 2023	Caffael y gwaith symud y caban
Ionawr 2024	Symud y caban o hen safle Corn Hir i Bodffordd
Chwefror 2024	Paratoi dogfennau tendro ar gyfer gwaith yn y gegin
Ebrill 2024	Caffael y gwaith ar y gegin
Gwyliau'r Haf 2024	Cwblhau'r gwaith cegin

Gan na fydd y gwaith hwn yn cael ei gwblhau am flwyddyn a gan fod yr Awdurdod yn anelu i geisio darparu cinio am ddim i bob disgybl cynradd erbyn Medi 2023, mae trafodaethau ar y gweill er mwyn edrych ar opsiynau tymor byr gan gynnwys cynyddu nifer o staff yn yr ysgol hon dros dro ac adeiladu lifft platform er mwyn hwyluso'r gwaith o symud y bwyd o'r gegin i'r neuadd.

B – Pa opsiynau eraill bu i chi ystyried a beth oedd y rhesymau am eu gwrthod ac/neu am ddewis yr opsiwn hwn?

Ystyriwyd gwneud dim a pharhau gyda'r trefniadau presennol, ond barnwyd fod y sefyllfa gyfredol yn annymunol a bod cyfle i gyflawni gwelliant i brofiad disgyblion, athrawon a staff y gegin trwy wneud addasiadau fyddai'n cael eu hariannu gan arian grant.

Nid oes datrysiadau amgen i'r heriau gweini bwyd ar gael heb ail-ddyluniad a gwaith sylweddol iawn i'r ysgol a fyddai tu hwnt i'r hyn y gallai'r grant ei gyllido.

C – Pam fod hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?

Mae hwn yn fater i'r Pwyllgor Gwaith gan fod cost y gwaith yn sylweddol ac y bydd canran fawr o'r grant yn cael ei gwario ar y cynllun hwn.

Ch – A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â'r polisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?

Ydy

D – A yw'r penderfyniad hwn oddi fewn i'r gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?

Ydy

Dd – Aseu'r effeithiau posibl (os yn berthnasol):		
1	Sut mae'r penderfyniad yma'n effeithio ar ein hanghenion tymor hir fel Ynys?	Mae'r cynllun yn sicrhau ein bod yn ymateb i benderfyniad Llywodraeth Cymru o allu darparu cinio am ddim i bob plentyn cynradd.
2	A yw hwn yn benderfyniad a ragwelir y bydd yn atal costau / dibyniaethau ar yr Awdurdod i'r dyfodol? Os felly, sut?	Mae'r penderfyniad hwn yn cefnogi llesiant plant, a all leihau costau ar wasanaethau eraill yn yr hir dymor.
3	A ydym wedi bod yn cydweithio â sefydliadau eraill i ddod i'r penderfyniad hwn? Os felly, rhwch wybod gyda phwy.	Amherthnasol
4	A yw dinasyddion Ynys Môn wedi chwarae rhan wrth ddrafftio'r ffordd hon ymlaen, gan gynnwys y rheini y byddai'r penderfyniad yn cael effaith uniongyrchol arnynt? Esboniwch sut.	Do, rydym wedi ymgynghori gydag ysgolion, llywodraethwyr, rhieni a disgyblion ar y cynllun darparu cinio am ddim i bob plentyn cynradd.
5	Nodwch unrhyw effeithiau posibl y byddai'r penderfyniad hwn yn ei gael ar y grwpiau a warchodir o dan y Ddeddf Cydraddoldeb 2010.	Amherthnasol
6	Os yw hwn yn benderfyniad strategol, nodwch unrhyw effeithiau posibl y byddai'r penderfyniad yn ei gael ar y rhai sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol.	Amherthnasol
7	Nodwch unrhyw effeithiau posibl y byddai'r penderfyniad hwn yn ei gael ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.	Amherthnasol

E – Gyda phwy yr ymgynghoroch? Beth oedd eu sylwadau?		
1	Prif Weithredwr / Uwch Dim Arweinyddiaeth (UDA) (gorfodol)	
2	Cyllid / Swyddog 151 (gorfodol)	
3	Swyddog Cyfreithiol / Monitro (gorfodol)	
4	Adnoddau Dynol (AD)	
5	Eiddo	
6	Technoleg Gwybodaeth (TG)	
7	Caffael	
8	Sgriwtini	
9	Panel Craffu Addysg Tim Arweinyddiaeth	

F - Atodiadau:

Ff – Papurau Cefndir (cysylltwch ag awdur yr Adroddiad am ragor o wybodaeth):